

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRINGAR I LAGEN OM UTKOMSTSKYDD FÖR ARBETSLÖSA

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa intas ändringar fr.o.m. 1.9.1993. Genom ändringarna preciseras bl.a. stadgandena om när en arbetssökande står till arbetsmarknadens förfogande samt stadgandena om företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa. Karenstiden förlängs i sådana fall där arbetslösheten har förorsakats av personen själv och rätten att vägra att ta emot arbete eller delta i utbildning begränsas. Lagtexten bifogas.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande

För att en arbetslös arbetssökande skall ha rätt till arbetslöshetsdagpenning skall han bl.a. stå till arbetsmarknadens förfogande. Före lagändringen stod en arbetslös till arbetsmarknadens förfogande om inte annat konstaterats utgående från till honom personligen riktat erbjudande om arbete eller utbildning.

Fr.o.m. 1.9.1993 har i 5 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa intagits en förteckning över de situationer där en person utan specificerat erbjudande om arbete eller anvisning till utbildning kan anses stå utanför arbetsmarknaden.

Företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa

En person har inte rätt till arbetslöshetsdagpenning för den tid som han skall anses vara sysselsatt inom eget, sin makes eller sina föräldrars företag eller på motsvarande sätt i eget arbete. Numera anses personen vara sysselsatt när hans arbetsmängd i företaget eller i eget arbete är så stor att den utgör ett hinder för mottagande av heltidsarbete.

Företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa har preciserats och en skillnad gjorts mellan företagsverksamhet som inletts som arbetslös och övrig företagsverksamhet. För den senares del har stadgandena i 5 § 5 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändrats så att en företagare med vissa undantag betraktas inneha företagaverksamheten som huvud-

Juridiska avdelningen

30.8.1993

syssla till den tidpunkt när han bevisligen har upphört med sin företagarverksamhet eller när företagsverksamheten bevisligen har varit avbruten.

I detta sammanhang har i lagen intagits begreppet företagare som jämföras med löntagare. Begreppet definieras i ovan nämnda stadgande.

Självriskperiod Utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning inleds efter en självrisktid om fem arbetslösa arbetsdagar. Självrisktiden är i kraft till utgången av det kalenderår under vilken den i sin helhet har uppkommit. Ny självrisktid förutsätts inte alltid.

Enligt den nya 12 § 4 mom. 5 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa förutsätts ingen ny självrisktid ens när personen har mottagit utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall på grundval av rehabilitering och återgår till att vara arbetslös arbetsökande inom 14 dagar från det att utbetalningen av förmånen har upphört.

Att lämna sitt arbete utan giltigt skäl

En person som utan giltigt skäl har lämnat sitt arbete eller som själv har varit orsak till att arbetsförhållandet upphört, har under åtta veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. (9 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa). Tidigare var karenstiden sex veckor.

Upprepad vågran att delta i åtgärder som främjar sysselsättningen

I 9 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har också intagits ett stadgande enligt vilket personen inte har rätt till arbetslöshetsdagpenning under sex veckor från den dag då han upprepar sin vågran att delta i åtgärder som arbetskraftsmyndigheten erbjuder i syfte att klarlägga arbetsförmågan eller arbetskonditionen eller andra åtgärder som måste anses vara skäliga och som främjar sysselsättningen, eller vägrar lämna sådana utredningar som avses i lagen om arbetsförmedling.

Frånvaro från arbetsmarknaden

Enligt de nya stadgandena har personen inte rätt till arbetslöshetsdagpenning under sex veckor från det att han anmält sig som arbetslös arbetsökande om han under de sex månader som omedelbart föregått anmälan varit på arbetsmarknaden mindre än sex veckor och inte kan ange något godtagbart skäl till sin

Juridiska avdelningen

30.8.1993

frånvaro (9 § 4 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

Tidigare gällde samma sex veckors karenstid personer som varit frånvarande från arbetsmarknaden över tre månader.

Giltigt skäl för vägran att ta emot arbete

En person kan framdeles utan att förlora sin rätt till dagpenning endast vägra att ta emot honom erbjudet deltidarbete på den grunden att lönen för arbetet plus eventuell arbetslöshetsdagpenning efter avdrag för kostnader för arbetsresor och andra kostnader är mindre än arbetslöshetsdagpenningen (7 a § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

Tidigare har det varit möjligt att på den grunden också vägra att ta emot heltidsarbete.

Skyldighet att ta emot arbete utanför pendlingsregionen

Den som fyllt 50 år kan inte längre utan att förlora sin rätt till dagpenning vägra att ta emot arbete som erbjudits honom utanför pendlingsregionen, om det på den nya orten på skäligena villkor finns tillgång till bostad och familjeförhållanden och andra dylika omständigheter inte utgör hinder för mottagande av arbetet (7 § 5 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

Skyldighet att delta i utbildning

Tidigare kunde den som fyllt 50 år utan att förlora sin rätt till dagpenning vägra att delta i utbildning som anvisats honom (8 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa). Detta är inte möjligt enligt de nya stadgandena.

Utbildningsstöd för arbetskraftspolitisk vuxenutbildning och ersättningsdagar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Vid utbetalning av arbetslöshetsdagpenning får antalet arbets-, självrisk- och ersättningsdagar under varje kalendervecka vara sammanlagt högst fem. Vid beräkning av maximiantalet på fem dagar betraktas såsom ersättningsdagar efter lagändringen också sådana dagar då personen får utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (26 § 1 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

Juridiska avdelningen

30.8.1993

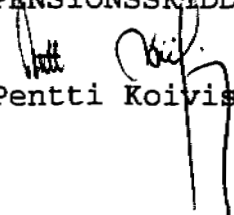

Vuxenutbildningsstödet utgör hinder för mottagande av arbetslöshetsdagpenning

Den som får utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning kan fr.o.m. 1.9.1993 inte mera lyfta arbetslöshetsdagpenning (5 § 1 mom. 10 a punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa)

Stödet för närståendevård dras inte längre av från arbetslöshetsdagpenningen

Från 1.9.1993 dras inte längre stödet för närståendevård (tidigare stöd för hemvård av handikappade, åldringar och kroniker) av från arbetslöshetsdagpenningen (27 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa).

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Pentti Koivisto
Helena Tapio

BILAGA

Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (665/93)

Nr 665

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Given i Helsingfors den 12 juli 1993

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) 1 § 2 mom., 5 § 2 och 4—6 mom., 7 § 5 mom., 7 a § 1 mom., 8 §, 9 § 1 och 4 mom., 12 § 4 mom. 3 och 4 punkten, 26 § 1 mom., 27 a §, 33 § 1 mom., 43 c § 1 mom., och 48 § 4 mom.,

av dessa lagrum 5 § 2 och 5 mom. och 7 a § 1 mom., sådana de lyder i lag av den 28 december 1990 (1367/90), 5 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 20 januari 1989 (69/89), 5 § 6 mom. och 9 § 4 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1991 (1692/91), 8 §, 9 § 1 mom. och 43 c § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 9 februari 1990 (98/90), 12 § 4 mom. 3 och 4 punkten sådana de lyder i lag av den 27 februari 1987 (226/87) och 27 a § sådan den lyder i lag av den 30 december 1992 (1652/92), samt

fogas till 3 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 28 december 1990, ett nytt 4 mom., till 5 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat genom nämnda lagar av den 27 februari 1987, den 20 januari 1989, den 9 februari 1990 och den 30 december 1991 samt genom lagar av den 28 december 1990 och den 27 mars 1991, den 18 december 1992 och den 30 december 1992 (1322/90, 620/91, 1334/92 och 1651/92), en ny 10 a-punkt, till 12 § 4 mom. sådant det lyder ändrat genom nämnda lag av den 27 februari 1987, en ny 5 punkt och till 37 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Till utkomstskydd är dessutom enligt denna lag den berättigad som idkar företagsverksamhet.

3 §

Verkställande organ

Bindande utlåtande avges dock inte om

arbetstagaren för en viss tid har permitterats så som avses i 17 eller 18 § och permitteringen omfattar minst tio arbetstagare.

5 §

Begränsningar i rätten till arbetslöshetsdagpenning

Berättigad till arbetslöshetsdagpenning är inte en person

10 a) för den tid som han får utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90);

En person står inte till arbetsmarknadens förfogande så som avses i 1 mom. 3 punkten, om han själv uppställer sådana begränsningar som utgör hinder för mottagande av erbjudet arbete på villkor som allmänt tillämpas på arbetsmarknaden eller för deltagande i erbjuden, för honom lämpad utbildning. Han skall ges skälig tid att undanröja hinder som beror på barnavård eller arbetsväg samt andra eventuella hinder av motsvarande slag. En person står inte till arbetsmarknadens förfogande under den tid som han på grund av utlandsresa, repetitionsövningar, värnplikt, frihetsstraff, sjukhusvård eller annan därmed jämförbar institutionsvård är förhindrad att ta emot arbete eller delta i utbildning, även om han inte har fått en specificerad arbetsplatsanvisning eller anvisning till utbildning.

Utan hinder av vad 1 mom. 3 och 6 punkten, 2 och 3 mom. samt 4 § stadgar om sökande av arbete och arbetsförmåga betalas dagpenning till den som har rätt till arbetslöshetsdagpenning även för den tid av arbetsoförmåga för vilken han på grund av begränsningen i 19 § 1 mom. sjukförsäkringslagen inte får dagpenning eller annan motsvarande lagstadgad ersättning eller lön för sjukdomstiden av arbetsgivaren.

En person anses vara sysselsatt inom eget, sin makes eller sina föräldrars företag enligt 1 mom. 8 punkten, om hans arbetsinsats inom ett företag som han startat som arbetslös eller i det egna arbetet är så stor att den hindrar honom att ta emot heltidsarbete. En person som tidigare har varit företagare eller på motsvarande sätt varit sysselsatt i eget arbete, anses vara företagare i huvudsyssla tills han bevisligen har upphört med sin företagsverksamhet eller företagsverksamheten bevisligen har varit avbruten. Med företag avses även lantbruksföretag. Det ovan anförda tillämpas dock inte på

1) en person som skall anses vara en företagare som kan jämföras med en löntagare; med en företagare som kan jämföras med en löntagare avses en företagare som själv deltar i arbetsprestationen och som står i ett stadigvarande uppdragsförhållande till huvudsakligen en uppdragsgivare under vars omedelbara ledning och övervakning han står; vidare förut-

sätts att han under det år som föregått den tidpunkt då han anmälde sig som arbetssökande i allmänhet inte har haft flera än en utomstående anställd åt gången,

2) en person vars företagsverksamhet på grund av naturförhållandena är säsongbetonad, eller

3) en person vars företagsverksamhet är en bisyssla, förutsatt att det på basis av hans tidigare arbete eller en väsentlig minskning i företagsverksamheten eller annars kan antas att den arbetsmängd företagsverksamheten kräver är så obetydlig att den inte utgör ett hinder för mottagande av arbete på heltid.

Studier betraktas som studier på heltid enligt 1 mom. 10 punkten när de utgör hinder för att ta emot heltidsarbete. Den som studerar på dagslinje vid ett gymnasium eller en grundskola betraktas som studerande på heltid till terminens slut. Studier som bedrivs av en person som tidigare har studerat på heltid betraktas som studier på heltid tills han har slutfört eller bevisligen avbrutit dem. En studerande på heltid har inte heller rätt till arbetslöshetsdagpenning under den tid han är ledig från studierna.

7 §

Skyldighet att ta emot arbete

En ensamstående person kan inte utan att förlora sin rätt till dagpenning vägra ta emot sådant honom erbjudet fast heltidsarbete utanför sin pendlingsregion som tryggar hans utkomst och för vilket betalas i 1 mom. nämnd lön, om det på den nya orten på skäliga villkor finns tillgång till en bostad som lämpar sig för den arbetslöse. Detsamma gäller en person med familj, vars familjeförhållanden inte utgör hinder för flyttning, om det på den nya orten på skäliga villkor finns tillgång till en lämplig bostad för den arbetslöse och hans familj. En person kan likväl vägra ta emot arbete som erbjuds honom utanför hans pendlingsregion, om han har en vägande personlig orsak. Personen i fråga skall alltid höras för utredande av dessa angelägenheter.

7 a §

Giltigt skäl för vägran att ta emot arbete

En person har giltigt skäl att vägra ta emot

erbjudet deltidarbete då lönen för arbetet och den arbetslöshetsdagpenning som eventuellt betalas till honom, efter avdrag av kostnaderna för arbetsresor och övriga kostnader som beror på att han tar emot arbetet, blir mindre än den arbetslöshetsdagpenning som betalas till honom. Med deltidarbete avses arbete där arbetstiden är högst fyra femtedelar av den maximala arbetstiden för en heltidsanställd arbetstagare inom branschen.

8 §

Skyldighet att delta i utbildning

En person som utan giltigt skäl vägrar att delta i sådan av Arbetskraftsmyndigheten anvisad för honom lämpad utbildning, under vilken utkomsten för honom och dem han skall försörja skäligen tryggas så som stadgas i lagen om Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, eller som efter att ha påbörjat en utbildning utan giltigt skäl har avbrutit eller av eget förvållande har blivit avstängd från utbildningen, har under sex veckor, räknat från det han vägrade delta i utbildningen, avbröt utbildningen eller blev avstängd från den, inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Som sådan utbildning betraktas i fråga om 17—19-åringar en yrkesutbildning där eleven får de skäligen sociala förmåner som de som utbildas har rätt till.

9 §

Rätt till arbetslöshetsdagpenning i vissa fall

En person som utan giltigt skäl har lämnat sitt arbete eller själv har varit orsak till att arbetsförhållandet upphört, har under åtta veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Om arbetet skulle ha varit högst fem dagar, har han under tre veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Om en person genom sitt eget förfarande har varit orsak till att ett arbetsavtal inte har kommit till stånd, har han under sex veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Om arbetet skulle ha varit högst fem dagar, har han under tre veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Tiden räknas från den dag då han genom sitt eget förfarande har varit orsak till att arbetsavtal inte har kommit till stånd eller från den dag då arbetsförhållandet upphörde. En person som upprepade

gånger vägrar delta i åtgärder som Arbetskraftsmyndigheten erbjuder i syfte att klarlägga arbetsförmågan eller arbetsconditionen eller andra åtgärder som måste anses vara skäligen och som främjar sysselsättningen, eller vägrar lämna sådana utredningar som avses i lagen om Arbetsförmedling (246/59), har under sex veckor inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. Tiden räknas från den dag då han vägrade.

En person som under de närmast föregående sex månaderna innan han anmälde sig vid Arbetskraftsbyrån har varit mindre än sex veckor på arbetsmarknaden och inte kan ange något godtagbart skäl till sin frånvaro, har under sex veckor efter det han anmälde sig som arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsdagpenning. En person anses ha varit på arbetsmarknaden om han har haft sådant arbete som avses i 16 § 2 mom. eller på motsvarande sätt varit sysselsatt i företagsverksamhet eller varit arbetssökande vid en Arbetskraftsbyrå.

12 §

Självrisktid

Självrisktiden är i kraft till utgången av det kalenderår under vilket den i sin helhet har uppkommit. Under ett begynnande kalenderår förutsätts ny självrisktid inte:

3) då självrisktiden har gått till ända vid utgången av ett kalenderår utan att utbetalningen av arbetslöshetsdagpenningen ännu har börjat;

4) då rätt till arbetslöshetsdagpenning börjar på nytt inom 14 dagar från det att föregående rätt till arbetslöshetsdagpenning upphörde; eller

5) då en person har fått utbildningsstöd enligt lagen om Arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller en förmån enligt 5 § 1 mom. 12 punkten och återgår till att vara arbetslös arbetssökande inom 14 dagar från det att den förmån som avses ovan har upphört.

26 §

Dagpenningens längd

Grunddagpenning betalas utan tidsbegränsning och enligt förtjänsten avvägd dagpenning

för högst 500 arbetslöshetsdagar under fyra på varandra följande kalenderår. Det sammanlagda antalet arbets-, självrisk- och ersättningsdagar under varje kalendervecka får vara högst fem. Vid beräkning av maximiantalet på fem dagar betraktas som ersättningsdagar även sådana dagar då personen får utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Såsom självriskdagar betraktas även de arbetslöshetsdagar som ingår i de tider som nämns i 7 § 1 mom., 8 §, 9 § 1 och 4 mom. och 13 § 2 mom.

27 a §

Tilläggs pensions inverkan på arbetslöshetsdagpenningen

Om någon får av arbetsgivaren ordnad tilläggs pension som överstiger minimikraven enligt lagen om pension för arbetstagare, minskas beloppet av hans fulla grunddagpenning eller den dagpenning avvägd enligt förtjänsten som utbetalas till honom med pensionsbeloppet.

33 §

Uppgiftsfördelningen mellan social- och hälsovårdsministeriet och folkpensionsanstalten

Social- och hälsovårdsministeriet skall meddela allmänna anvisningar om utkomstskyddet för arbetslösa i syfte att åstadkomma en enhetlig praxis i fråga om grundskyddet och förtjänstskyddet. Ministeriet har dessutom rätt att i syfte att åstadkomma en enhetlig praxis meddela arbetslöshetskassorna bindande föreskrifter om förfarandet vid beviljande, betalning och återkrav av förmåner enligt denna lag.

37 §

Finansiering

Folkpensionsanstalten kan använda förskott som avses i 1 mom. även till kostnader som avses i artiklarna 69 och 70 i Rådets förordning om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras

familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EEG nr 1408/71), som nämns i bilagorna till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

43 c §

Utkomstskyddsombud

I varje arbetskraftsdistrikt finns ett av arbetsministeriet förordnat utkomstskyddsombud som övervakar att de utlåtanden som avses i 3 § 3 mom. är lagenliga och enhetliga. Utkomstskyddsombudet har rätt att enligt 40 § söka ändring i ett ärende som gäller de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsdagpenning genom att anföra besvär hos arbetslöshetsnämnden eller försäkringsdomstolen inom 30 dagar efter det beslutet gavs samt enligt 43 § hos försäkringsdomstolen när det är fråga om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

48 §

Ikraftträdande

När denna lag träder i kraft tillämpas på permitterade samt på personer som är anställda i deltidsarbete eller bisyssla 5 kap. så att dagpenning enligt 26 § betalas till var och en som åtnjuter arbetslöshetsförmån och vars rätt till förmån uppkommit enligt tidigare lag innan denna lag trädde i kraft. Detsamma gäller också den vars dagliga arbetstid förkortats så som anges i 18 § tidigast sex månader före ikraftträdandet. På en person i deltidsarbete tillämpas dock 19 § när deltidsarbete enligt det ursprungliga arbetsavtalet fortsätter sedan personen varit anställd minst 12 månader utan avbrott i heltidsarbete hos samma arbetsgivare och personen i fråga för att få heltidsarbete har varit arbetssökande vid arbetskraftsbyrån innan det heltidsarbete som avses ovan börjar.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1993. Lagens 37 § 2 mom. träder dock i kraft vid en tidpunkt som stadgas genom förordning.

Vad som stadgas i 7 § 5 mom. i denna lag tillämpas om en person vägrar ta emot arbete

sedan denna lag har trätt i kraft. Lagens 8 § tillämpas om en person vägrar delta i utbildning, om utbildningen avbryts eller om han blir avstängd från utbildningen sedan lagen trätt i kraft. Vad som stadgas i 9 § 1 mom. och 9 a § 3 mom. tillämpas om ett anställningsförhållande upphör sedan lagen trätt i kraft. Stadgan-

dena i 9 § 4 mom. i denna lag tillämpas om en person anmäler sig som arbetslös arbetssökande sedan lagen trätt i kraft. Vad som stadgas i 43 c § 1 mom. tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 12 juli 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Minister Sirpa Pietikäinen